

VUT-fondsen nog minder dan tien jaar te gaan

Drs. J.L. Geraad en mw. T.R. Pfaff

VUT en prepensioen krijgen vanaf 2006 geen fiscale ondersteuning meer, en zullen in minder dan tien jaar ophouden te bestaan. De omvang van de VUT-fondsen is in 2005 nog stabiel. De premies, uitkeringen en beleggingsportefeuille liggen op hetzelfde niveau als in de jaren 2000–2004.

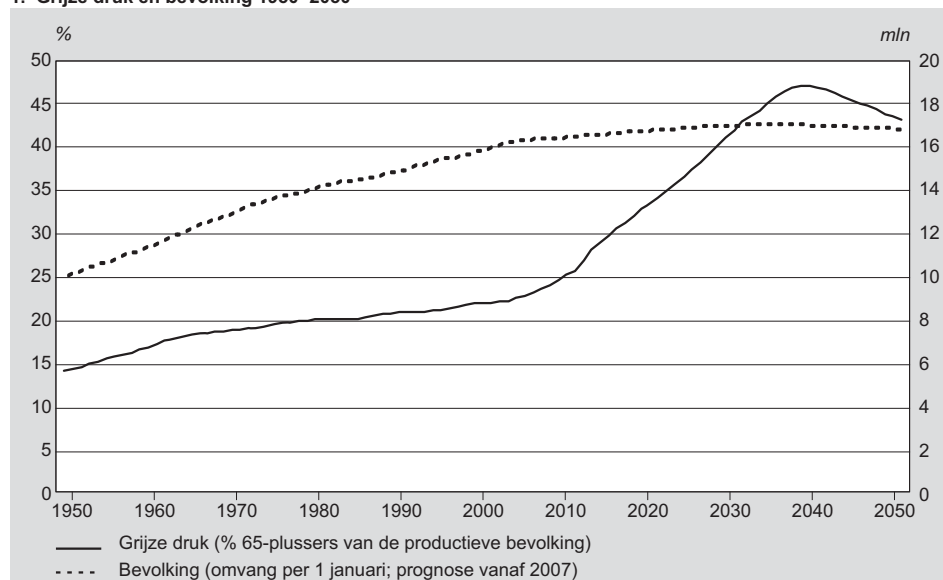
VUT en prepensioen uit de gratie

Sinds 1 januari 2006 is de fiscale ondersteuning voor VUT- en prepensioenregelingen vervallen. Deze maatregel heeft als doel een positieve impuls te geven aan de arbeidsparticipatie en op die manier een bijdrage te leveren aan het opvangen van de kosten die de vergrijzing van de bevolking met zich meebrengt. Het gevolg van de maatregel is dat VUT-fondsen zullen verdwijnen. Dit gebeurt niet in een keer, maar verspreid over een periode van tien jaar. Er is namelijk een overgangsregeling die bepaalt dat bestaande regelingen voor werknemers die vóór 31 december 2005 56 jaar of ouder zijn, ongewijzigd kunnen worden voortgezet.

Regelingen van invloed op vervroegde uittreding

Uit analyse van arbeidsmarktgegevens blijkt dat veranderingen in regelingen voor vervroegde uittreding invloed hebben op de arbeidsparticipatie. Zo zijn er in 2003 minder ambtenaren gestopt met werken doordat in de pensioenregeling van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) doorwerken na het 61e jaar financieel aantrekkelijker is gemaakt. Een jaar later heeft de Remkes-regeling juist veel ambtenaren aangezet om te stoppen met werken.¹⁾ De invloed van het afschaffen van fiscale ondersteuning is inmiddels zichtbaar in de ontwikkeling van de werkgelegenheid. Het aandeel van de ouderen in de beroepsbevolking is in de maanden maart tot en met mei van dit jaar door een lagere uitstroom sterk toegenomen.²⁾

1. Grijsz druk en bevolking 1950–2050

¹⁾ Zie het CBS-artikel in de Sociaal Economische Trends (1e kwartaal 2007, pag. 31) van André Corpeleijn over 'Vervroegde uittreding en andere overgangen tussen werken en niet-werken'.

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/arbeid-sociale-zekerheid/publicaties/artikelen/archief/2007/2007-k1-v4-p31-art.htm>

²⁾ Zie het CBS-persbericht van 19-06-07 over 'Laagste werkloosheid in vier jaar'

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/arbeid-sociale-zekerheid/publicaties/persberichten/archief/2007/2007-047-pb.htm>
en Financieel Dagblad, 20 juni 2007, pagina 5, "Soberder vut houdt oudere aan het werk".

Grijze druk

De vergrijzing kan worden afgemeten aan de zogenaamde grijze druk, dit is de verhouding tussen het aantal personen ouder dan 65 jaar en het aantal personen in de productieve levensfase van 20 tot 65 jaar. De grijze druk is opgelopen van 14,0 in 1950 tot 23,2 nu en zal naar verwachting oplopen tot 47,2 op de top van de vergrijzing in 2038. De ruime verdubbeling is het gevolg van twee tegengestelde ontwikkelingen. Het aantal 65-plussers neemt toe terwijl de potentiële beroepsbevolking fors gaat krimpen. De huidige prognose van de top ligt drie procentpunten boven de prognose van vorig jaar. Dit heeft te maken met een naar beneden bijgestelde sterftetekans voor de mensen vanaf 75 jaar en een lager migratiesaldo.³⁾

Levensloop als alternatief

Een alternatief voor de niet meer fiscaal begunstigde VUT- en prepensioenregelingen is de levensloopregeling. Deze in 2006 ingevoerde regeling is bedoeld om werknemers in staat te stellen werk en privé goed te combineren. Daarbij is een breed scala aan toepassingsmogelijkheden bedacht, zoals ouderschapsverlof, het verzorgen van een ziek familielid, studieverlof of een sabbatical. Uit onderzoek blijkt dat de helft van de deelnemers meedoet om eerder te kunnen stoppen met werken.⁴⁾

Omvang VUT-fondsen ook in 2005 stabiel

De VUT-fondsen keerden 2,9 miljard euro uit in 2005 aan de bij hen aangesloten vutters, en ontvingen 2,7 miljard euro aan premies. Deze bedragen liggen in dezelfde orde van grootte als de uitkeringen en premies in de periode 2000–2004. Dat uitkeringen en premies ongeveer gelijk zijn komt doordat de VUT-fondsen een omslagstelsel toepassen. In een omslagstelsel worden de uitkeringen aan de begunstigten in een bepaald jaar gefinancierd met premies die de werkenden betalen.

Tabel 1
Balansen VUT-fondsen

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>mln euro</i>						
Activa						
Girale gelden	43	33	47	57	44	42
Deposito's	230	325	283	378	269	243
Obligaties	999	992	929	498	508	522
Aandelen	1 185	1 377	1 291	1 568	1 752	1 921
Leningen op lange termijn	74	86	53	28	52	21
Leningen op korte termijn	512	233	323	480	193	135
Overige vorderingen	454	548	452	403	344	322
Totaal activa	3 495	3 595	3 379	3 412	3 163	3 206
Passiva						
Eigen vermogen (reserves)	1 680	1 637	1 609	1 507	1 577	1 538
Voorziening VUT-verplichtingen	1 544	1 534	1 376	1 457	1 301	1 285
Overige voorzieningen	57	61	34	64	59	61
Leningen op korte termijn	33	66	21	14	18	37
Overige schulden	181	296	339	370	207	285
Totaal passiva	3 495	3 595	3 379	3 412	3 163	3 206

³⁾ Zie het CBS-artikel in de Sociaal Economische Trends (2e kwartaal 2007, pag. 23) van Joop Garssen en Coen van Duin over 'Grijze druk zal verdubbelen'.

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/vergrijzing/publicaties/artikelen/archief/2007/2007-k2-p23-art.htm>

⁴⁾ Zie het CBS-artikel in de Sociaal Economische Trends (2e kwartaal 2007, pag. 12) over 'Levensloopregeling vooral voor hoogopgeleiden' van Lian Kösters.

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/arbeid-sociale-zekerheid/publicaties/artikelen/archief/2007/2007-k2-v4-p12-art.htm>

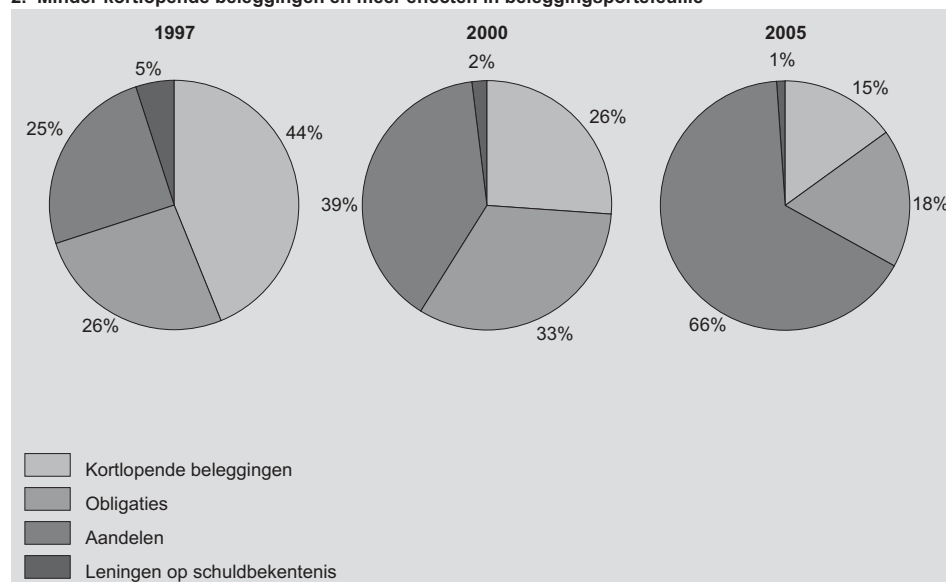
Tabel 2
Resultatenrekeningen VUT-fondsen

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	<i>mln euro</i>					
Lasten						
Uitkeringen	2 597	2 724	2 650	2 721	2 597	2 861
Voorziening VUT-verplichtingen	-9	-10	-158	80	-155	-16
Administratiekosten	37	32	32	28	27	28
Overige lasten	24	27	14	46	24	35
Saldo	635	-44	-27	-103	71	-40
Totaal lasten	3 285	2 729	2 511	2 773	2 563	2 868
Baten						
Totaal premies	2 676	2 611	2 442	2 621	2 408	2 711
Werkgever	1 612	1 465	1 394	1 455	1 328	1 395
Werknemer	996	1 146	1 045	1 155	1 072	1 308
Overig	68	0	2	12	8	8
Rente en dividend	114	93	60	116	145	157
Overige baten	495	25	10	35	11	0
Totaal baten	3 285	2 729	2 511	2 773	2 563	2 868

Toename aandelen, afname kortlopende beleggingen

Een ander gevolg van het omslagstelsel is dat de omvang van de beleggingen in vergelijking tot die van de uitkeringen en premies gering is. Vanaf 2000 bedroegen de beleggingen ongeveer drie miljard euro. De samenstelling van de beleggingen is in de periode 1997–2005 wel ingrijpend gewijzigd. De omvang van de kortlopende beleggingen – girale gelden, deposito's en leningen op korte termijn – is aanzienlijk gedaald. De omvang van de aandelen is flink gestegen. Overigens hebben de aandelen van VUT-fondsen vooral betrekking op beleggingsinstellingen die vastrentend beleggen.

2. Minder kortlopende beleggingen en meer effecten in beleggingsportefeuille

Technische toelichting

Het CBS deelt de uitvoerders van de VUT-regelingen in drie groepen in. Twee van deze drie groepen blijven hier verder buiten beschouwing: de regelingen die door pensioenfondsen worden uitgevoerd en de regelingen die rechtstreeks door bedrijven worden uitgevoerd. De derde groep betreft regelingen voor bedrijfstakken die in afzonderlijke stich-

tingen zijn ondergebracht. Deze groep wordt aangeduid met de term VUT-fondsen. De daarbij betrokken bedrijfstakken zijn onder andere de metaalnijverheid, de bouw en de horeca. Daarnaast is er ook een VUT-fonds voor het overheidspersoneel.

De populatie bestond in 2005 uit 77 VUT-fondsen. De financiële gegevens zijn afkomstig uit de jaarverslagen van deze fondsen. Van de populatie zijn 68 fondsen direct waargenomen. De gegevens van de overige fondsen zijn via ophoging toegevoegd. De ophoging is gebaseerd op het aantal VUT-uitkeringen zoals ontleend aan de jaarverslagen. De ophoging bedraagt in 2005 slechts 0,89 procent.